

जिल्हा परिषदेकडील आस्थापना व
आस्थापनेत्तर अखर्चित निधी शासन खाती
भरणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक: संकीर्ण-२०२२/प्र.क्र.६५/वित्त-२
बांधकाम भवन, २५, मईबान पथ, फोर्ट, मुंबई-४०० ००९.
तारीख: २९ नोव्हेंबर, २०२२

वाचा:-

- १) वित्त विभाग, शासन निर्णय, क्र.संकीर्ण-१०.०२/प्र.क्र.१२८/अर्थोपाय, दिनांक ६.६.२००८.
- २) ग्रामविकास विभाग, शासन निर्णय, क्र.अआर-२०१३/प्र.क्र.३/वित्त-२, दिनांक ४.२.२०१४
- ३) ग्रामविकास विभाग, शासन निर्णय क्र.अखनि-२०१६/प्र.क्र.२३/वित्त-२,
दिनांक २३.५.२०१६.
- ४) वित्त विभाग, शासन निर्णय, क्र.अर्थसं-२०२०/प्र.क्र.६५/अर्थ-३, दिनांक ४.५.२०२०.
- ५) वित्त विभाग, शासन परिपत्रक, क्र.संकीर्ण-२०२०/प्र.क्र.६७/कोषा प्रशा-५,
दिनांक २६.५.२०२०. व दिनांक २८.०५.२०२०.

प्रस्तावना:-

शासनाच्या विविध विभागाकडील स्थानिक स्तरावरील योजना महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१ मधील कलम (१००) व (१२३) नुसार जिल्हा परिषदेकडे हस्तांतरित व अभिकरण तत्वावर राबविण्यात येतात. सदर योजनासाठी सर्व जिल्हा परिषदांना संबंधित प्रशासकीय विभागाकडून आस्थापना व आस्थापनेत्तर निधी थेट रोखीने (BEAMS) देण्यात येतो. प्रत्येक आर्थिक वर्षात शासनाकडून मंजूर झालेले आस्थापनेत्तर प्राप्त अनुदान पूर्ण खर्ची पडले नसेल तर ते अनुदान त्यापुढील आर्थिक वर्षात खर्ची टाकण्यास वित्त विभागाच्या संदर्भाधीन क्र.१ येथील शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. तथापि ते अनुदान जर त्या पुढील वर्षीही खर्ची पडले नाही, तर तो निधी विनाविलंब शासन खाती भरणे बंधनकारक आहे. तसेच आस्थापना निधी आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर तात्काळ शासन खाती भरणे आवश्यक आहे. असे असतानाही शासनाचा असा अखर्चित निधी जिल्हा परिषदांकडे प्रलंबित आहे. जिल्हा परिषदेकडील अखर्चित निधी शासन खाती न भरणे ही बाब गंभीर स्वरूपाची असून वित्तीय शिस्तीला धरून नाही. अखर्चित निधी शासन खाती भरण्याबाबत संदर्भाधीन शासन निर्णय / परिपत्रकान्वये यापूर्वी जिल्हा परिषदांना सूचित करण्यात आले आहे. तथापि, जिल्हा परिषदांकडील अखर्चित निधी विहीत वेळेत शासन खाती भरण्यात येत नसल्याचे दिसून येते. या सर्व बाबींचा विचार करून जिल्हा परिषदांना पुन्हा एकदा पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करण्याच्या सूचना वजा निर्देश देण्यात येत आहेत.

शासन परिपत्रक

जिल्हा परिषदांकडील अखर्चित निधी शासन खाती भरण्याबाबत पुढीलप्रमाणे सूचना वजा निर्देश देण्यात येत आहेत :-

- १) शासनाच्या संबंधित प्रशासकीय विभागाकडून/नियंत्रण अधिका-यांकडून जिल्हा परिषदांना प्राप्त झालेला आस्थापना निधी आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर तात्काळ शासन खाती भरण्यात यावा.

- २) शासनाच्या संबंधित प्रशासकीय विभागाकडून /नियंत्रण अधिका-यांकडून जिल्हा परिषदांना प्राप्त झालेला आस्थापनेत्तर (वेतनत्तर) निधी ज्या आर्थिक वर्षात निधी प्राप्त झाला असेल त्या आर्थिक वर्षात खर्ची पडला नसेल तर तो पुढील आर्थिक वर्षात खर्ची टाकण्यास वित्त विभागाच्या दिनांक ६ जून, २००८ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता आहे. तथापि, सदर निधी /प्रदाने लगत वर्षीही खर्च झाला नाही तर असा अखर्चित निधी ज्या संबंधित प्रशासकीय विभागाकडून प्राप्त झालेला आहे. त्या विभागाच्या जमा शिर्षाखाली तात्काळ भरण्यात यावा.
 - ३) जिल्हा परिषद खाते प्रमुखांनी / मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी यांनी विकास कामांचा निधी पंचायत समितीला वर्ग करताना पंचायत समिती स्तरावर पडून राहणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
 - ४) पंचायत समितीच्या गट विकास अधिका-याने निधी विहित वेळेत खर्च होईल याची दक्षता घ्यावी. त्यासाठी कामाचे योग्य नियोजन करून निधी खर्च होईल यावर लक्ष ठेवावे. निधी खर्च होत नसतानाही पंचायत समिती सदरी ठेवला जाणार नाही, याची दक्षता घ्यावी. असे निदर्शनास आल्यास वित्तीय अनियमितता समजण्यात येईल.
 - ५) जिल्हा परिषदेकडील व पंचायत समितीकडील अखर्चित निधीबाबत त्रैमासिक आढावा घेऊन अखर्चित निधी शासन खाती भरण्याची कार्यवाही दर वर्षी नियमितपणे करण्यात यावी व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती ग्राम विकास विभागास पाठविण्यात यावी.
 - ६) मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी यांनी अखर्चित निधीबाबतच्या माहितीची नोंद अद्यावत ठेवावी.
 - ७) जिल्हा परिषदांच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी व मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी यांनी अखर्चित निधीचा त्रैमासिक आढावा घ्यावा व अखर्चित निधी शासन खाती भरण्याची कार्यवाही करावी. सदर कार्यवाहीची अद्यावत नोंद ठेवण्यात यावी.
 - ८) ज्या जिल्हा परिषदांकडून याप्रकरणी नियमितपणे कार्यवाही केली जाणार नाही, त्यासाठी त्या जिल्हा परिषदांच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी व मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी यांना संयुक्तरित्या जबाबदार धरण्यात येईल, याची नोंद घ्यावी.
- सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०२२११२५१६३८१११९२० असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

पो. द. देशमुख
उप सचिव (वित्त), महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. महालेखापाल, लेखा कार्यालय, मुंबई/नागपूर

२. विभागीय आयुक्त (सर्व)
३. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व) यांनी गट विकास अधिका-यांच्या निदर्शनास आणावे.
४. मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
५. सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग
६. संचालक, स्थानिक निधी लेखा, महाराष्ट्र राज्य, कोकण भवन, मुंबई.
७. सह संचालक, स्थानिक निधी लेखा, (सर्व विभाग)
८. निवड नस्ती कार्यासन (वित्त-२)